

GEOS 1 ja OPS 2016

Maantieteen opetussuunnitelma 2016

Maantieteen opetuksen tehtävänä on kehittää opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja antaa hänelle valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja ongelmia sekä niiden ratkaisumahdollisuuksia. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössä, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutussuhteita sekä tarkastelemaan maailmaa muuttavana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä. Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua ekososiaalisesti sivistyneeksi kansalaiseksi.

Nuorten elämämaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Tutkiva lähestymistapa auttaa opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä, paikallisella, alueellisella ja globaalilla tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnaissa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista, kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Opetuksen tavoitteet

Maantieteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana
- kehittää maantieteellistä ajattelutaitoaan sekä hahmottaa maailmaa ja sen monimuotoisuutta
- ymmärtää, tulkitsee, soveltaa ja arvioi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomedian tiedon hankinnassa, analysoinnissa ja esittämisessä
- osaa tarkastella arkiympäristöjä sekä kuvata luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita
- osaa kriittisesti pohtia ajankohtaisia maailman tapahtumia ja niihin vaikuttavia tekijöitä
- osaa havainnoida ja arvioida luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön tilaa, niissä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti
- ymmärtää, mitä alueellinen kehittyneisyys merkitsee ja osaa pohtia mahdollisia ratkaisuja eriarvoisuusongelmiin
- ymmärtää, mitä ihmisoikeudet tarkoittavat ja arvostaa kulttuurien moninaisuutta
- tuntee aluesuunnittelun keinoja sekä osaa osallistua ja vaikuttaa oman lähiympäristönsä kehittämiseen
- kiinnostuu maantieteellisestä tiedosta ja motivoituu maantieteellisten uutisten jatkuvaan seuraamiseen
- osaa käyttää maantieteellisiä tietoja ja taitoja arkielämässä
- tietää, millaisissa ammateissa ja työtehtävissä maantieteellistä osaamista tarvitaan
- toimii paikallisesti, alueellisesti ja globaaleihin kysymyksiin kantaaottavana ja kestävästä kehityksestä edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena

Arviointi

Maantieteessä arvioidaan opetuksen tavoitteiden saavuttamista kurssikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään omaa osaamistaan. Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat paitsi opiskelijan tiedot ja peruskäsitteiden hallinta myös maantieteellinen ajattelu- ja argumentointitaito sekä tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, yhdistellä, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Keskeisiä arvioitavia taitoja maantieteessä ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geometriataidot.

Maantieteen tietoja ja taitoja opiskelija voi osoittaa paitsi kirjallisissa arvioinneissa myös suullisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä laatimalla maantieteellisen tutkielman tai projektituotoksen kuten videon, pelin, vastamainoksen tai verkkosivut yksin tai yhdessä toisten kanssa. Arvioinnissa voidaan ottaa huomioon myös opiskelijan osoittamat tiedot ja taidot koulussa toteutetussa osallistumis- ja vaikuttamisprojektissa.

1. Maailma muutoksessa (GE1)

Kurssi perehdyttää opiskelijan muuttuvan maailman ja sen alueellisten ongelmien tarkasteluun. Kurssin aikana seurataan ajankohtaisuutisia eri puolilta maailmaa ja hahmotetaan globaaleja riskialueita sekä luonnonriskien, ympäristöriskien että ihmiskunnan riskien kannalta. Lähtökohdiltaan kurssi on ongelmakeskeistä aluemaantiedettä. Kurssi käsittelee myös eri puolilla maailmaa tapahtuvaa myönteistä kehitystä ja mahdollisuuksia hillitä, varautua, ennakoita sekä sopeutua riskeihin. Keskeisiä näkökulmia ovat ekososiaalinen kestävyys, kiertotalous ja YK:n kehitystavoitteet.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät opiskelijan kiinnostusta maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa
- tunnistaa luonnon toimintaan, ihmisen toimintaan sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutukseen liittyvät riskialueet maapallolla
- ymmärtää millaisia riskejä maapallon eri alueilla ilmenee, osaa vertailla ja arvioida alueiden riskiherkkyyttä ja riskien vaikuttavuutta alueiden luonnonvarojen ja kehittyneisyyden näkökulmasta
- tietää, millaisten ratkaisujen avulla riskejä voidaan hillitä tai niiden vaikutuksia lieventää sekä tuntee mahdollisuudet ennakoita ja varautua riskeihin sekä toimia kestävästi kehityksen mukaisesti
- osaa analysoida maailman eri alueiden myönteistä kehitystä ja siihen vaikuttavia tekijöitä
- ymmärtää, että ihminen vaikuttaa omalla toiminnallaan maapallon elinkelpoisuuteen sekä ihmisten hyvinvointiin
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa globaaleja kysymyksiä koskevan tiedon hankinnassa, analysoinnissa ja esittämisessä sekä osaa seurata ja kriittisesti arvioida ajankohtaisia alueellisia uutisia eri medioissa.

Keskeiset sisällöt

Maantiede tieteenalana

- miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa?
- opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ympäristöstä ja muuttuvasta maailmasta
- geomeedia maantieteessä
- miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa?
- alueellisia riskejä, myönteistä kehitystä ja innovaatioita koskevat ajankohtaiset uutiset maapallon eri alueilla
- maailman karttakuvan ja paikannimistön syventäminen

Geos 1 Maailma muutoksessa sisältö

Luku	Geos 1 sisältö	LOPS 2016 tavoitteet Opiskelija...	LOPS 2016 keskeiset sisällöt
I Maantiede tieteenalana ja arkielämässä			
1	Maailma haltuun maantieteen avulla	saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta maantieteeseen ja maantieteen ta- paan hahmottaa ja tutkia maailmaa	maantiede tieteenalana -miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa? -opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ympäristöstä ja muuttu- vasta maailmasta -miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa?
2	Geomedia	-osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa glo- baaleja kysymyksiä koskevan tiedon hankinnassa, analysoinnissa ja esittämisessä osaa seurata ja kriittisesti arvioida ajankohtaisia alueellisia uutisia eri medioissa	-geomedia maantieteessä -alueellisia riskejä, myönteistä kehitystä ja innovaatioita koskevat ajankohtai- set uutiset maapallon eri alueilla -maailman karttakuvan ja paikanni- mistön syventäminen
II Luonnonriskejä			
3	Maa järisee	tunnistaa luonnon toimintaan liittyviä riskialueita	-luonnon järjestelmään liittyvät
4	Tulivuorenpurkauksiin voidaan varautua	ymmärtää millaisia riskejä maapallon eri alu- eilla ilmenee, osaa vertailla ja arvioida alueiden riskiherkkyyttä ja riskien vaikuttavuutta alueiden luonnonvarojen ja kehittyneisyyden näkökulmasta	globaalit riskialueet
5	Myrskyt ja tulvat ovat yleisimpiä luonnon- riskejä	tietää, millaisten ratkaisujen avulla riskejä voidaan hillitä tai niiden vaikutuksia lieventää sekä tuntee mahdollisuudet ennakoita ja varautua riskeihin sekä toimia kestäväen kehityksen mukaisesti osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa glo- baaleja kysymyksiä koskevan tiedon hankinnassa, analysoinnissa ja esittämisessä osaa seurata ja kriittisesti arvioida ajankohtaisia alueellisia uutisia eri medioissa	-riskien ennakointi ja niihin varautu- minen

Luku	Geos 1 sisältö	LOPS 2016 tavoitteet Opiskelija...	LOPS 2016 keskeiset sisällöt
III Ympäristöriskejä			
6	Ilmastonmuutoksen syyt ja alueelliset seuraukset	tunnistaa ihmisen ja luonnon vuorovaikutukseen liittyviä riskialueita maapallolla	-luonnonvaroihin ja ympäristöön liittyvät globaalit riskialueet
7	Ilmastonmuutokseen pitää varautua ja sopeutua	ymmärtää millaisia riskejä maapallon eri alueille ilmenee, osaa vertailla ja arvioida alueiden riskiherkkyyttä ja riskien vaikuttavuutta alueiden luonnonvarojen ja kehittyneisyyden näkökulmasta	- riskien hillintä, niihin varautuminen ja sopeutuminen
8	Luonnonvarojen käyttö	tietää, millaisten ratkaisujen avulla riskejä voidaan hillitä tai niiden vaikutuksia lieventää sekä tuntee mahdollisuudet ennakoita ja varautua riskeihin sekä toimia kestävän kehityksen mukaisesti	-ilmastonmuutos
9	Kertakäyttötaloudesta kierto- ja biotalouteen	osaa analysoida maailman eri alueiden myönteistä kehitystä ja siihen vaikuttavia tekijöitä ymmärtää, että ihminen vaikuttaa omalla toiminnallaan maapallon elinkelpoisuuteen sekä ihmisten hyvinvointiin osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa globaaleja kysymyksiä koskevan tiedon hankinnassa, analysoinnissa ja esittämisessä osaa seurata ja kriittisesti arvioida ajankohtaisia alueellisia uutisia eri medioissa	-globaalit ympäristöriskit -resurssiviisaus sekä kierto- ja biotalous
IV Ihmiskunnan riskejä			
10	Kehitys ja hyvinvointi jakautuvat maailmassa eriarvoisesti	tunnistaa ihmisen toimintaan liittyviä riskialueita maapallolla	-ihmiskunnan globaalit riskialueet -YK:n kehitystavoitteet
11	Ihmiskunnan globaaleja riskejä ja niiden ratkaisuja	ymmärtää millaisia riskejä maapallon eri alueille ilmenee, osaa vertailla ja arvioida alueiden riskiherkkyyttä ja riskien vaikuttavuutta alueiden luonnonvarojen ja kehittyneisyyden näkökulmasta tietää, millaisten ratkaisujen avulla riskejä voidaan hillitä tai niiden vaikutuksia lieventää sekä tuntee mahdollisuudet ennakoita ja varautua riskeihin sekä toimia kestävän kehityksen mukaisesti osaa analysoida maailman eri alueiden myönteistä kehitystä ja siihen vaikuttavia tekijöitä ymmärtää, että ihminen vaikuttaa omalla toiminnallaan maapallon elinkelpoisuuteen sekä ihmisten hyvinvointiin osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa globaaleja kysymyksiä koskevan tiedon hankinnassa, analysoinnissa ja esittämisessä osaa seurata ja kriittisesti arvioida ajankohtaisia alueellisia uutisia eri medioissa	- inhimillisen kehityksen globaalit ongelmat -hyvinvoinnin jakautuminen ja eriarvoisuus -haavoittuvuus -nälkä -pakolaisuus

Luku	Geos 1 sisältö	LOPS 2016 tavoitteet Opiskelija...	LOPS 2016 keskeiset sisällöt
V Riskien alueellisuus			
12	Alueelliset riskit	tunnistaa luonnon toimintaan, ihmisen toimintaan sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutukseen liittyviä riskialueita	-globaalit riskialueet -maailman karttakuvan ja paikannimistön syventäminen
	Maanosien kartat		